

Doğal ve Sentetik Oksitosinin Doğum Sonu Emzirme Başarısı ve Bağlanmaya Etkisi

The Effect of Natural and Synthetic Oxytocin on Postpartum Breastfeeding Success and Attachment

Nurten ÖZÇALKAP¹, Tuba UÇAR², Sevdâ TAŞTAN³

¹Aęrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakóltesi, Ebelik Bölümü, Ağrı
· nozcalkap@agri.edu.tr · ORCID > 0000-0003-2440-968X

²İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakóltesi, Ebelik Bölümü, Malatya
· tuba.ucar@inonu.edu.tr · ORCID > 0000-0002-4450-6826

³Söke Fehime Faik Kocagöz Devlet Hastanesi, Aydın
· sevdatastan@hotmail.com · ORCID > 0000-0001-6481-4968

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 7 Ağustos/Agust 2023

Kabul Tarihi/Accepted: 19 Ocak/January 2024

Yıl/Year: 2024 | Cilt – Volume: 9 | Sayı – Issue: 1 | Sayfa/Pages: 63-74

Atıf/Cite as: Özçalkap, N., Uçar, T., Taştan, S. "Doğal ve Sentetik Oksitosinin Doğum Sonu Emzirme Başarısı ve Bağlanmaya Etkisi" Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi 9(1), Nisan 2024: 63-74.

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Nurten ÖZÇALKAP

DOĞAL VE SENTETİK OKSİTOSİNİN DOĞUM SONU EMZİRME BAŞARISI VE BAĞLANMAYA ETKİSİ

ÖZ

Amaç: Bu araştırma doğal ve sentetik oksitosinin doğum sonu emzirme başarısı ve bağlanmaya etkisi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı karşılaştırmalı tipte olup, Mayıs–Haziran 2023 tarihleri arasında Türkiye'nin doğusunda bulunan bir ilin devlet hastanesinde doğum yapan 398 kadın ile gerçekleştirildi. Veriler, Kişisel Tanıtım Formu, LATCH Emzirme Tanılama Ölçüm Aracı ve Maternal Bağlanma Ölçeği ile toplandı.

Bulgular: Çalışmada kadınların LATCH toplam puan ortalaması doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınlarda sırasıyla 8.29 ± 1.45 ve 8.16 ± 1.55 olduğu, Maternal Bağlanma Ölçeği toplam puan ortalamalarının doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınlarda sırasıyla 98.20 ± 5.52 ve 97.94 ± 6.18 olduğu belirlendi. Doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınların Maternal Bağlanma Ölçeği ve LATCH puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu ($p > 0.05$). Gestasyonel yaş 41 hafta ve üzerinde doğum yapan kadınlarda sentetik oksitosinin daha fazla uygulandığı ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlendi ($p < 0.05$).

Sonuçlar ve Öneriler: Bu çalışmada doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınların doğum sonu dönemde maternal bağlanma ve emzirme başarılarının benzer olduğu belirlendi. Sağlık profesyonellerinin doğum sonu bağlanma ve emzirme başarısını bakımın önemli bir parçası olarak ele almaları ve ileride yapılacak çalışmalarda doğum sonu bağlanma ve emzirme başarısını etkileyen diğer faktörlerin incelenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Doğal Oksitosin, Sentetik Oksitosin, Vajinal Doğum, Emzirme, Bağlanma.

THE EFFECT OF NATURAL AND SYNTHETIC OXYTOCIN ON POSTPARTUM BREASTFEEDING SUCCESS AND ATTACHMENT

ABSTRACT

Aim: This research was conducted to determine the effect of natural and synthetic oxytocin on postpartum breastfeeding and attachment.

Method: The research is of descriptive comparative type and was conducted with 398 women who gave birth in the public hospital of a province in the east of Turkey between 01 May and 30 June 2023. Data were collected with the Personal Information Form, LATCH Breastfeeding Diagnostic Measurement Tool and Maternal Attachment Scale.

Results: In the study, it was determined that the women's LATCH total mean score was 8.29 ± 1.45 and 8.16 ± 1.55 , respectively, in women who gave birth with natural and synthetic oxytocin, and the Maternal Attachment Scale total score mean was 98.20 ± 5.52 and 97.94 ± 6.18 , respectively, in women who gave birth with natural and synthetic oxytocin. There was no statistically significant difference between the Maternal Attachment Scale and LATCH scores of women who gave birth with natural and synthetic oxytocin ($p > 0.05$). It was determined that synthetic oxytocin was administered more frequently in women who gave birth at a gestational age of 41 weeks and above, and there was a statistically significant difference between the groups ($p < 0.05$).

Conclusions and Suggestions: In this study, it was determined that the maternal attachment and breastfeeding successes of women who gave birth with natural and synthetic oxytocin were similar in the postpartum period. It may be recommended that health professionals consider postpartum attachment and breastfeeding success as an important part of care, and that other factors affecting postpartum attachment and breastfeeding success should be examined in future studies.

Keywords: Natural Oxytocin, Synthetic Oxytocin, Vaginal Delivery, Breastfeeding, Attachment.

GİRİŞ

Doğum eylemi birçok hormonun kontrolünde gerçekteşen bir süreçtir. Doğum eyleminin ikinci evresinde uterotoniklerin ve bu uterotoniklere duyarlı miyometrial reseptör sayılarının artışına bağlı olarak doğum başlamaktadır. Türkiye'de doğum doğum indüksiyonu için doğal sürecin yanı sıra oksitosin infüzyonu / doğum indüksiyonu kullanılmaktadır (Duggan ve ark., 2008; Mete, 2013; Şahin & Erbil, 2019). Oksitosin, emzirme için önemli bir hormondur. Oksitosin hormonu emzirme sırasında süt kanallarından süütün dışarı doğru atılmasını sağlamaktadır. Bebeğin anne memesine yaklaşması, dokunması ve emmesi ile oksitosin düzeyi yükselmeye başlar (WHO, 2013). Bebek doğar doğmaz emzirmenin başlatılması ve kısa süreli (20 dakika) emzirme oksitosin salınımını sağlamaktadır. Emzirme ile başlayan oksitosin salınımı, yüksek prolaktin seviyeleri ile ilişkilendirilmektedir. Prolaktin hormonu ise anne süütünün üretimi ve salınımından sorumludur (Rey-

han & Özerdoğan, 2020). Bu nedenle, emzirme sırasında oksitosin salgılanmasının artması, daha fazla süt üretimi ve daha uzun laktasyon süresi ile ilişkilendirilmiş ve annenin stresini azalttığı bildirilmiştir (Uvnäs Moberg ve ark., 2020; Uvnäs Moberg, & Prime., 2013). Bununla birlikte sentetik oksitosinin emzirmeye etkisi tam olarak bilinmemektedir (Reyhan & Özerdoğan, 2020).

Bağlanma, bebekler ile anne arasında gelişen sürekliliği ve tutarlılığı olan duygusal bir bağdır (Balıkcı ve ark., 2018). Bağlanma, ayrıca annelerin doğumdan sonraki ilk günlerde bebekleri ile bağ kurduğu ayrıcalıklı zamanı ifade eder. Annenin, kendisini sorumlu hissettiği bebeği ile arasında benzersiz bir bağ olduğunu algılaması ve bu nedenle bebeği koruma ihtiyacı hissetmesi ile karakterizedir (Kohlhoff ve ark., 2017). Bağlanma davranışının güçlü bir nörobiyolojik temeli vardır. Oksitosin, biyolojik substratlarından (bileşen) birini oluşturur. Oksitosin, anne stresini azaltarak ve özellikle emzirme sırasında sakinliği arttırarak, bağlanmanın başlatılmasında çok önemli bir rol oynar (Scatliffe ve ark., 2019). Literatür, sentetik oksitosinin de doğal oksitosin gibi yararlı etkiler sağlayabileceğini göstermektedir (Hollander ve ark., 2003; Memi ve ark., 2014).

Doğum sürecinde sentetik oksitosinin yaygın kullanımına rağmen, bu ilacın emzirme ve bağlanma üzerindeki etkisini inceleyen çok az çalışma bulunmaktadır. Bu araştırma doğal ve sentetik oksitosinin doğum sonu emzirme başarısı ve bağlanmaya etkisini belirlemek amacı ile yapılmıştır. Ülkemizde sentetik oksitosin indüksiyonunun/doğum indüksiyonu doğum sırasında neredeyse tüm doğumlarda rutin olarak kullanılması, bu çalışmanın önemini arttırmaktadır. Toplum sağlığını korumada ve geliştirmede önemli bir yeri olan emzirme ve anne bebek bağlanmasının sentetik oksitosin kullanımından nasıl etkilendiğini belirlemek ebe ve diğer sağlık profesyonelleri için değerli bir veri sağlayarak uygulama ve araştırmaların alanında boşluklar konusunda fikirler verecektir. Bu çalışma doğal oksitosin ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınların emzirme başarısı ve bağlanma düzeyleri arasında farkın belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışma Tasarımı

Doğal ve sentetik oksitosinin doğum sonu emzirme başarısı ve bağlanmaya etkisi belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma tanımlayıcı karşılaştırmalı tipte bir çalışmadır. Araştırma 01 Mayıs- 30 Haziran 2023 tarihleri arasında Türkiye'nin doğusunda bulunan bir ilin devlet hastanesinin doğumhane servisinde gerçekleştirildi. İlgili hastanenin doğum oranı yüksek olup, 2022 yılı hastane verilerine göre yılda 2540 doğum gerçekleşmiştir. Araştırmada doğum süresince indüksiyon yapılmayan kadınlar (doğal oksitosin grubu) ile indüksiyon için oksitosin infüzyonu/

doğum indüksiyonu uygulanan kadınlar (sentetik oksitosin grubu); doğum sonu dönemde emzirme ve maternal bağlanma yönünden karşılaştırıldı. Doğum yapan kadınlara indüksiyon uygulanıp uygulanmadığı bilgisi hasta dosyalarından elde edildi. Çalışmanın evrenini, Türkiye'nin doğu bölgesinde bulunan bir ilin devlet hastanesinin doğumhane servisine normal vajinal doğum yapmak için başvuran kadınlar oluşturdu. Örneklem sayısını belirlemede power (güç) analizi yapıldı. Örneklem büyüklüğü çift yönlü önem düzeyinde %95 güven aralığında, %5 yanılığ düzeyi ve %80 güç ile en az 382 olarak hesaplandı. Araştırmaya 398 kadın gönüllü olarak katıldı. Doğum yapmış olan kadınlardan araştırmaya dahil edilmek için belirlenen kriterleri sağlayan ve çalışmaya dahil olmayı kabul eden kadınlar ile ilgili evrenden olasılıksız rastlantısal örnekleme yöntemi ile kadınlar seçildi.-

Araştırmaya; iletişim güçlüğü olmayan (nörolojik hastalık olmayan, psikolojik hastalık olmayan, okuma yazma bilen vb), tekil ve termde gebelik yaşayan, riskli gebeliği olmayan (plasenta previa, preeklamsi, diyabet gibi), fetusta saptanan önemli sağlık problemleri (fetal anomali vb.) olmayan ve doğumdan sonraki dönemde sağlıklı yenidoğan bebeğe sahip olan 19-49 yaş aralığındaki normal vajinal doğum yapan kadınlar alındı.

Araştırmanın Etik Yönü

Bu çalışmaya başlamadan önce, X Üniversitesi Sağlık Bilimleri Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu'ndan etik onay (karar numarası: 2020/626), araştırmanın yürütülebilmesi için kurumdan yazılı izin alındı (karar no: 2021/03-21). Araştırmaya başlamadan önce katılımcılara araştırma ile ilgili bilgilendirme yapıldı ve araştırmaya katılmak isteyen gönüllülerden onamları alınarak veri toplandı.

Veri toplama Yöntemleri ve Araçları

Verilerin toplanmasında, Kişisel Tanıtım Formu, LATCH Emzirme Tanılama Ölçüm Aracı ve Maternal Bağlanma Ölçeği kullanıldı. Anket ve ölçekler araştırmacılar tarafından doğum sonu 12-24. saatler arasında yüz yüze görüşme yöntemiyle uygulandı. Anket ve ölçeklerin uygulanması ortalama 15-20 dakika sürdü.

Kişisel Tanıtım Formu

Araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda (Bilgin & Ecevit Alpar, 2018; Kokanalı ve ark., 2018; Yavaş Çelik & Öztürk Çopur, 2023) oluşturuldu. Form kadınların sosyodemografik özelliklerini (yaş, medeni durum, cinsiyet, çalışma durumu, gelir düzeyi, eğitim düzeyi gibi) ve obstetrik özelliklerini (yaşayan çocuk sayısı, gebelik sayısı, doğum sayısı gibi) içeren toplam 10 sorudan oluşmaktadır.

LATCH Emzirme Tanılama Ölçüm Aracı

LATCH Emzirme Tanılama Ölçüm Aracı 1986 yılında geliştirilmiştir. LATCH ölçüm aracı, emzirmenin tanılmasını objektif olarak yapmak, emzirmede yaşanan sorunların saptanması ve eğitim planı yapılması için, sağlık profesyonelleri arasında ortak bir dil oluşturmak ve çalışmalarda kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Ölçek 5 değerlendirme kriterinden oluşmaktadır. Bu kriterler ölçeği oluşturan kelimelerin İngilizce ilk harflerinin (L: Latch on breast (Memeyi tutma), A: Audible swallowing (Bebegin yutma hareketinin görülmesi), T: Type of nipple (Meme ucunun tipi), C: Comfort breast/nipple (Annenin meme ve meme ucuna ilişkin rahatlığı), H: Hold (Annenin tutuş pozisyonu) birleşiminden oluşur. Ölçekte bulunan her madde 0 ile 2 puan arasında değerlendirilir. LATCH ölçüm aracından alınabilecek en düşük toplam puan 0 (sıfır), en yüksek toplam puan ise 10 (on)'dur. LATCH ölçeğinin kesme noktası yoktur. Annelerin LATCH ölçüm aracından aldıkları toplam puan yükseldikçe emzirme başarılarının da yüksek olduğu anlaşılır (Adams & Hewell, 1997; Jensen ve ark., 1994). LATCH ölçüm aracının Türkiye'de geçerlik ve güvenilirlik çalışması Yenel ve Okumuş tarafından yapılmıştır. Cronbach's alfa değeri 0.95 olarak saptanmıştır (Yenal & Okumuş, 2003). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach's alfa değeri 0.64 olarak saptanmıştır.

Maternal Bağlanma Ölçeği (MBÖ)

Ölçek 1996 yılında Müller tarafından geliştirilmiştir. MBÖ sevgiyi gösteren annenin duygu ve davranışlarını ölçmektedir. Ölçek önceki bazı çalışmalarda doğum sonu erken dönemde uygulanmıştır (Bilgin & Ecevit Alpar, 2018; Çimen & Varol, 2021). Ölçeğin her bir maddesi "her zaman" ile "hiçbir zaman" arasında değişmektedir. MBÖ 4'lü likert tipte 26 maddeden oluşan bir ölçektir. Her madde doğrudan ifadeler içerir; her zaman (a)=4 puan, sık sık (b)=3 puan, bazen (c)=2 puan ve hiçbir zaman (d)=1 puan olarak hesaplanmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan maternal bağlanmanın yüksek olduğunu gösterir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 104, en düşük puan 26'dır (Müller, 1996). Türkiye'de ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması Kavlak ve Şirin tarafından yapılmış ve Cronbach's alfa güvenilirlik katsayısı 0.82 olarak saptanmıştır (Kavlak & Sirin, 2009). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach's alfa değeri 0.81 olarak bulunmuştur.

İstatistiksel Analiz

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 25.0 (Statistical Packet for the Social Science) programı kullanılarak analiz edildi. Araştırmada numerik veriler ortalama ve standart sapma, nominal veriler ise frekans ve yüzde olarak gösterildi. Nominal verilerin gruplar arası karşılaştırılmasında ki-kare testi kullanıldı. Numerik verilerin değerlendirilmesinde ise ilk olarak değişkenlerin normal dağılım

gösterme koşullunu sağlayıp sağlamadığı Kolmogrow-Smirnov testiyle araştırıldı. Veriler normal dağılım gösterdiğinden iki grup karşılaştırmalarında bağımsız gruplarda t testi kullanıldı. Sonuçlar $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirildi.

BULGULAR

Doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınların tanımlayıcı özelliklerinin karşılaştırılması Tablo 1'de verilmiştir. Doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınlar arasında yaş, eğitim düzeyi, çalışma durumu ve gelir düzeyi açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu ($p > 0.05$). İki grubun benzer tanımlayıcı özelliklere sahip olduğu belirlendi.

Tablo 1. Doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınların tanımlayıcı özelliklerinin karşılaştırılması (n=398)

Tanımlayıcı Özellikler	Doğal Oksitosin (n=172)		Sentetik Oksitosin (n=226)		Test ve P değeri
	N	%	n	%	
Yaş (yıl)					
18-25	89	39.4	57	33.1	$X^2=1.980$ $p=0.372$
26-34	109	48.2	88	52.2	
≥35	28	12.4	27	15.7	
Eğitim düzeyi					
Okur-yazar	12	7.0	12	5.3	$X^2=5.686$ $p=0.224$
İlkokul mezunu	50	29.1	49	21.7	
Ortaokul mezunu	62	36.0	80	35.4	
Lise mezunu	28	16.3	54	23.9	
Üniversite ve üzeri mezun	20	11.6	31	13.7	
Çalışma durumu					
Çalışıyor	20	11.6	28	12.4	$X^2=0.053$ $p=0.817$
Çalışmıyor	152	88.4	198	87.4	
Gelir düzeyi					
Düşük	75	43.5	114	50.4	$X^2=1.871$ $p=0.392$
Orta	79	45.9	90	39.8	
Yüksek	18	10.5	22	9.7	

X^2 : Ki-kare testi

Doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınların doğuma ait özelliklerinin karşılaştırılması Tablo 2'de verilmiştir. Doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınlar arasında parite, gebeliğin istenme durumu, bebeği doğum sonu

kucaklama zamanı, bebeği doğum sonu ilk emzirme zamanı ve bebeğin cinsiyeti açısından iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu ($p>0.05$). Gestasyonel yaş açısından 41 hafta ve üzerinde doğum yapan kadınlarda sentetik oksitosinin daha fazla uygulandığı ve iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlendi ($p<0.05$).

Tablo 2. Doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınların doğuma ait özelliklerinin karşılaştırılması (n=398)

Doğuma Ait Özellikler	Doğal Oksitosin (n=172)		Sentetik Oksitosin (n=226)		Test ve P değeri
	n	%	n	%	
Parite					
Pirimipar	41	23.8	68	30.1	$X^2=1.919$ $p=0.166$
Multipar	131	76.2	158	69.9	
Gebeliğin istenme durumu					
Evet	145	84.3	191	84.5	$X^2=0.003$ $p=0.954$
Hayır	27	15.7	35	15.5	
Gestasyonel yaş					
≤36 hafta	7	4.1	6	2.6	$X^2=10.943$ $p=0.012$
37-38 hafta	36	20.9	51	22.6	
39-40 hafta	122	70.9	139	61.5	
≥41 hafta	7	4.1	30	13.3	
Bebeği kucaklama zamanı					
Doğumdan hemen sonra	36	20.9	51	22.6	$X^2=0.153$ $p=0.696$
≥10 dak ve üzeri	136	79.1	175	77.4	
Bebeği ilk emzirme zamanı					
İlk yarım saat	94	54.7	132	58.4	$X^2=3.052$ $p=0.217$
30-60 dak arasında	58	33.7	79	35.0	
>60 dak sonra	20	11.6	15	6.6	
Bebeğin cinsiyeti					
Erkek	80	46.5	104	46.0	$X^2=0.010$ $p=0.922$
Kız	92	53.5	122	54.0	

X^2 : Ki-kare testi

Tablo 3, doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınların MBÖ ve LATCH puan ortalamalarının karşılaştırmasını göstermektedir. Doğal oksitosin ile doğum yapan kadınların LATCH toplam puan ortalaması 8.29 ± 1.45 , sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınların LATCH toplam puan ortalaması 8.16 ± 1.55 idi. MBÖ toplam puan ortalaması doğal oksitosin ile doğum yapan kadınlarda 98.20 ± 5.52 ,

sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınlarda 97.94 ± 6.18 idi. İstatistiksel değerlendirmeye göre, doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınların MBÖ ve LATCH puan ortalamaları karşılaştırıldığında iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu ($p > 0.05$).

Tablo 3. Kadınların LATCH ve MBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması (n=398)

Ölçekler	Doğal Oksitosin (n=172)	Sentetik Oksitosin (n=226)	Test ve P değeri
	Ort $\pm$ SS	Ort $\pm$ SS	
LATCH	8.29 $\pm$ 1.45	8.16 $\pm$ 1.55	t=-0.802 p=0.423
MBÖ	98.20 $\pm$ 5.52	97.94 $\pm$ 6.18	t=-0.452 p=0.652

LATCH: LATCH Emzirme Tanılama Ölçüm Aracı

MBÖ: Maternal Bağlanma Ölçeği

t: Independent t-test

TARTIşMA

Bu araştırma doğal ve sentetik oksitosinin doğum sonu emzirmeye ve bağlanmaya etkisini belirlemek amacıyla yapıldı ve elde edilen bulgular literatür kapsamında tartışıldı.

Bu çalışmada, doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınların emzirme başarısının benzer olduğunu tespit edildi. Çalışma sonucunun aksine Yeyđel Özcan ve Aluş Tokat'ın yaptığı çalışmada vajinal yol ile gerçekleşen doğumlarda oksitosin infüzyonu/doğum indüksiyonu almayan ve alan kadınların emzirme sonuçlarının karşılaştırıldıkları çalışmada, sentetik oksitosin infüzyonu/doğum indüksiyonu alan annelerin ilk emzirme zamanlarının geciktiği, emzirme sorunlarını daha fazla yaşandıkları ve en çok yaşanan sorunun laktasyonun olmamasından kaynaklı olduğunu göstermektedir (Yeyđel Özcan & Aluş Tokat, 2015). Jordan ve ark.'nın yaptıkları çalışmada sentetik oksitosinin emzirmeyi olumsuz etkilediği, sentetik oksitosin alan kadınların doğum sonu 48. saatte laktasyonun olmamasına bağlı olarak bebeklerini emziremedikleri bildirilmiştir (Jordan ve ark., 2009). Bu çalışmada bebekler ile anneleri arasında erken tensel temas ve erken dönemde emzirme yüksek oranda sağlanmıştır. Elde edilen bulgunun literatürden farklı olmasının nedeni, örneklem grubumuzdaki kadınların büyük çoğunluğunun multipar olmasından ve annelerin bebeklerini kucaklarına alarak tensel temasın başlama zamanının ve bebeklerini ilk emzirme zamanının benzer olmasından kaynaklandığı düşünölmektedir. Nitekim literatürde de multipar kadınlarda primipar kadınlara göre emzirme başarısının daha iyi olduğu, tensel temasın doğal oksitosin salınımına yardımcı olduğu (Yeyđel Özcan & Aluş Tokat, 2015) ve erken emzirmenin artan oksitosin salınımı, daha fazla süt üretimi ve daha uzun süre laktasyonla

ilişkili olduğu belirtilmektedir (Uvnäs Moberg ve ark., 2020). Uvnäs Moberg, ve ark.'da sentetik oksitosin infüzyonunun/doğum indüksiyonu prolaktini artırdığını, dolayısıyla emzirmenin olumlu etkilendiğini bildirmişlerdir (Uvnäs Moberg ve ark., 2020). Ayrıca, LATCH ölçeğinden alınabilecek en düşük ve en yüksek puan göz önüne alındığında, bulgularımız doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınların emzirme başarısının yüksek olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmadan elde edilen bulgularda, doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınların doğum sonu bağlanma düzeyleri benzerdi. Bağlanma ile ilgili önemli bir biyobelirteç olarak geniş çapta kabul gören oksitosin (Scatliffe ve ark., 2019), çalışmaya alınan doğal oksitosin grubunda zaten endojen olarak salgılanmış, sentetik oksitosin grubunda da travay sürecinde dışardan verilmiştir. Bu nedenle, her iki grupta da oksitosinin bağlanmaya etkisinin benzer olduğu sonucu ortaya çıkmış olabilir. Ayrıca oksitosin, emzirmenin başladığı meme ucunun uyarılmasıyla da aktive olur (Gholampour ve ark., 2020). Örneklemeye alınan kadınların, ilk emzirmeye başlama zamanlarının da benzer olması, oksitosinin iki grupta da bağlanmaya benzer etkisini açıklayabilir. Benzer şekilde, çalışmalarda da, sentetik oksitosinin de doğal oksitosin gibi bağlanmada yararlı etkiler sağlayabileceği gösterilmiştir (Hollander ve ark., 2003; Memi ve ark., 2014). Ayrıca, bağlanma ölçeğinden alınabilecek en düşük ve en yüksek puan göz önüne alındığında (26-104 puan), bu çalışmadaki bulgular doğal ve sentetik oksitosin ile doğum yapan her iki grupta da bağlanma düzeyinin yüksek olduğunu gösterdi. Genel olarak çalışmalar, oksitosinin bağlanma gelişiminde önemli bir rol oynadığını bildirmektedir (Scatliffe ve ark., 2019; Shorey ve ark., 2023). Wallin ve ark. oksitosinin annenin bebeğe bağlanmasında önemli rolü olduğunu bildirmişlerdir (Wallin ve ark., 2021). Szymanska ve ark. yaptıkları çalışmada oksitosinin bağlanma, duyarlılık ve eşzamanlı olarak teşvik ettiği düşünülen süreçler üzerinde yararlı etkiler uyguladığını bildirmektedir (Szymanska ve ark., 2017). Bunların yanı sıra, oksitosinin sentetik ya da doğal olmasından bağımsız olarak, bağlanmayı etkileyen başka değişkenlerde mevcuttur. Çalışmalar, bebekler ve ebeveynler arasındaki erken temas ve etkileşimin (Scatliffe ve ark., 2019) ve ebeveyn dokunuşu ve bakışının (Shorey ve ark., 2023), sık tensel temasın da (Cong ve ark., 2015) bağlanmayı olumlu etkilediğini göstermektedir. Tüm bu bilgiler, elde ettiğimiz bulguyu açıklar niteliktedir.

Son olarak bu çalışmada, gestasyonel yaşı 41 hafta ve üzerinde olan kadınlarda sentetik oksitosinin daha fazla uygulandığı belirlendi. Oksitosin infüzyonu/doğum indüksiyonu postterm gebeliklerde (42+0 hafta ve üzeri) doğum eylemini başlatmak için eskiden beri uygulanmaktadır. Postterm gebeliklere yaklaşım ülkeden ülkeye farklılık göstermekle birlikte (Bay & Bulut, 2020; Karaçam & Dinç Kaya, 2023) ülkemizde genel uygulama 41. haftadan sonra gebeliğin indüksiyonla sonlandırılması şeklindedir. Bu nedenle elde edilen sonuç şaşırtıcı değildir. Dünya Sağlık Örgütü de, 41+0 gebelik haftasında doğumun başlatılmasını önermektedir (WHO, 2018). Ayrıca, 41+0 gebelik haftasında doğum indüksiyonu başlatıldığında

ortaya çıkabilecek fetomaternal komplikasyonlarda azalabilir (Andersson ve ark., 2022). Middleton ve ark. 41. gebelik haftasını doldurmuş olan gebelerde indüksiyonun, perinatal ölüm ve sezaryen riskini azalttığını bildirmiştir (Middleton ve ark., 2020). Bu sonuçlar, artan gestasyonel yaşın uygulanan sentetik oksitosinle ilişkisini açıklar niteliktedir.

Çalışmanın Sınırlılıkları: Bu araştırmanın birinci sınırlılığı kesitsel tipte karşılaştırılabilir olarak yapılmasıdır (alışmanın nedensellik yönünden değerlendirilmesini engelleyebilmektedir). Çalışmanın ikinci sınırlılığı ise tek merkezli olarak yapılmış olmasıdır. Araştırmanın bu sınırlılıkları nedeniyle sonuçları genellenemez.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada, hem doğal oksitosinin hem de sentetik oksitosinin emzirme başarısını olumlu etkilediği, doğal oksitosin ve sentetik oksitosin ile doğum yapan kadınların doğum sonu bağlanma düzeylerinin benzer olduğu ve gestasyonel yaşı 41 hafta ve üzerinde kadınlarda sentetik oksitosinin daha fazla uygulandığı belirlendi. Oksitosin salınımında önemli rolü olan tensel temas ve emzirme, anne-bek sağlığı için de önemli olmaktadır. Bu nedenle doğum ve doğum sonu dönemde annelere bakım veren başta ebeler olmak üzere tüm sağlık profesyonellerinin anne ve yenidoğan arasında tensel temas ve emzirmeyi erken dönemde başlatması ve sürdürülmesinde destek olması önerilir. Ayrıca ileride yapılacak araştırmaların daha büyük bir örneklem grubu ile yapılması önerilebilir.

Teşekkür ve Açıklamalar

Yazarlar, çalışmaya katılan tüm kadınlara teşekkür etmektedir.

ıkar atışması Beyanı

Yazarlar tarafından herhangi bir potansiyel çıkar atışması rapor edilmemiştir.

Yazarlar Katkıları

Çalışmanın Tasarlanması (Design of Study): N (%40), TU (%30), ST(%30)

Veri Toplanması (Data Acquisition): ST (%50), N (%50)

Veri Analizi (Data Analysis): TU (%50), N (%30), ST (%20)

Makalenin Yazımı (Writing Up): N (%40), TU (%30), ST (%20)

Makale Gönderimi ve Revizyonu: N (%40), TU (%30), ST (%30)

KAYNAKLAR

- Adams, D., & Hewell, S. (1997). Maternal and professional assessment of breastfeeding. *Journal of human lactation. Official Journal of International Lactation Consultant Association*, 13(4), 279-283. <https://doi.org/10.1177/089033449701300412>
- Andersson, C. B., Petersen, J. P., Johnsen, S. P., Jensen, M., & Kesmodel, U. S. (2022). Risk of complications in the late vs early days of the 42nd week of pregnancy: A nationwide cohort study. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, 101(2), 200-211. <http://doi.org/10.1111/aogs.14299>
- Balıkçı, K., Aydın, O., Sönmez, I., & Esen Danacı, A. (2018). Şizofreni hastalarının annelerinde bağlanma biçimi ile kan oksitosin düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 19(6), 531-536. <http://doi.org/10.5455/apd.302642690>
- Bay, F., & Bulut, Ö. Ü. (2020). Doğum indüksiyonu: Maternal, fetal-neonatal etkileri, ebeinin rolü. *KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 4-14.
- Bilgin, Z., & Ecevit Alpar, Ş. (2018). Kadınların Maternal Bağlanma Algısı ve Anneliğe İlişkin Görüşleri / The Relationship between Maternal Attachment Perception of Women's Maternal Role. *Sağlık Bilimleri Ve Meslekleri Dergisi*, 5(1), 6-15. <https://doi.org/10.17681/hsp.296664>
- Cong, X., Ludington Hoe, S. M., Hussain, N., Cusson, R. M., Walsh, S., Vazquez, V., & et al. (2015). Parental oxytocin responses during skin-to-skin contact in pre-term infants. *Early Human Development*, 91(7), 401-406. <https://doi.org/10.1016/j.earlhumdev.2015.04.012>
- Çimen, K., & Varol, H. (2021). Maternal bağlanma düzeyi ve etkileyen faktörler. *Sakarya Üniversitesi Holistik Sağlık Dergisi*, 4(3), 126-135.
- Duggan, C., Watking, J. B., & Allan Walker, W. (2008). Nutrition in pediatrics. 4th edition. Lima, Peru: BC Decker, 355-80.
- Gholampour, F., Riem, M. M., & Heuvel, M. I. (2020). Maternal brain in the process of maternal-infant bonding: Review of the literature. *Soc Neurosci*, 15, 380-4. doi: 10.1080/17470919.2020.1764093
- Hollander, E., Novotny, S., Hanratty, M., Yaffe, R., De Caria, C. M., Aronowitz, B. R., & Mosovich, S. (2003). Oxytocin infusion reduces repetitive behaviors in adults with autistic and Asperger's disorders. *Neuropsychopharmacology: official publication of the American College of Neuropsychopharmacology*, 28(1), 193-198. <https://doi.org/10.1038/sj.npp.1300021>
- Jensen, D., Wallace, S., & Kelsay, P. (1994). LATCH: Breastfeeding charting system and documentation tool. *JOGNN*, 23(1), 27-32. <https://doi.org/10.1111/j.1552-6909.1994.tb01847.x>
- Jordan, S., Emery, S., Watkins, A., Evans, J. D., Storey, M., & Morgan, G. (2009). Associations of drugs routinely given in labour with breastfeeding at 48 hours: Analysis of the cardiff births survey. *International Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 116(12), 1622-1632. <https://doi.org/10.1111/j.1471-0528.2009.02256.x>
- Karaçam, Z. D., & Dinç Kaya, H. (2023). Post-term gebelikler ve ebelerin sorumlulukları. *Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 92-100. <https://doi.org/10.56061/fbujohs.1159550>
- Kavlak, O., & Sirin, A. (2009). Maternal bağlanma ölçeğinin Türk toplumuna uyarlanması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 89-202. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>
- Kohlhoff, J., Eapen, V., Dadds, M., Khan, F., Silove, D., & Barnett, B. (2017). Oxytocin in the postnatal period: Associations with attachment and maternal caregiving. *Comprehensive Psychiatry*, 76, 56-68. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2017.03.010>
- Kokanalı, D., Ayhan, S., Devran, A., Kokanalı, M. K., & Taşçı, Y. (2018). Sezaryen doğumun postpartum depresyona ve maternal bağlanmaya etkisi. *Çağdaş Tıp Dergisi*, 8(2), 148-152. <https://doi.org/10.16899/gopctd.366181>
- Memi, G., Özdemir, Z., Azizoğlu, İ., Darıcı, F., Kaya, T., Özdiç, T., Ercan, F., & Yeğen, B. (2014). Siçanlarda yanıkla indüklenen anksiyete artışına ve ağrı algısına santral ve periferik uygulanan oksitosinin etkisi. *Marmara Pharmaceutical Journal*, 15(2), 84-88. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/marupj/issue/17914/188051>
- Mete, S. (2013). Stres, hormonlar ve doğum arasındaki ilişki. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2), 93-98. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/deuhfed/issue/46814/587062>
- Middleton, P., Shepherd, E., Morris, J., Crowther, C. A., & Gomersall, J. C. (2020). Induction of labour at or beyond 37 weeks' gestation. *The Cochrane database of systematic reviews*, 7(7), CD004945. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD004945.pub5>
- Müller M. E. (1996). Prenatal and postnatal attachment: A modest correlation. *Journal of obstetric, gynecologic, and neonatal nursing*, 25(2), 161-166. <https://doi.org/10.1111/j.1552-6909.1996.tb02420.x>
- Reyhan, F. A., & Özerdoğan, N. (2020). The effects of synthetic oxytocin given at birth on postpartum period: Traditional review. *Archives of Health Science and Research*, 7(1), 82-86. doi: 10.5152/archhealthscires.2020.577543

- Scatliffe, N., Casavant, S., Vittner, D., & Cong, X. (2019). Oxytocin and early parent-infant interactions: A systematic review. *International Journal of Nursing Sciences*, 6(4), 445–453. <https://doi.org/10.1016/j.ijnss.2019.09.009>
- Shorey, S., Asurlekar, A. R., Chua, J. S., & Lim, L. H. K. (2023). Influence of oxytocin on parenting behaviors and parent-child bonding: A systematic review. *Developmental Psychobiology*, 65(2), e22359. <https://doi.org/10.1002/dev.22359>
- Szymanska, M., Schneider, M., Chateau Smith, C., Nezelof, S., & Vulliez Coady, L. (2017). Psychophysiological effects of oxytocin on parent-child interactions: A literature review on oxytocin and parent-child interactions. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 71(10), 690–705. <https://doi.org/10.1111/pcn.12544>
- şahin, M., & Erbil, N. (2019). Doğum ve medikalizasyon. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 120–130. <https://dergipark.org.tr/pub/ouhcd/issue/49155/572283>
- Uvnäs Moberg, K., & Prime, D. K. (2013). Oxytocin effects in mothers and infants during breastfeeding. *Infant*, 9(6), 201–6.
- Uvnäs Moberg, K., Ekström Bergström, A., Buckley, S., Massarotti, C., Pajalic, Z., Luegmair, & et al. (2020). Maternal plasma levels of oxytocin during breastfeeding-A systematic review. *PLoS one*, 15(8), e0235806. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0235806>
- Wallin, C. M., Bowen, S. E., & Brummelte, S. (2021). Opioid use during pregnancy can impair maternal behavior and the maternal brain network: A literature review. *Neurotoxicology and Teratology*, 106976. <https://doi.org/10.1016/j.ntt.2021.106976>
- World Health Organization (2013). Report of the expert consultation on the optimal duration of exclusive breastfeeding. Geneva, Switzerland: WHO; 2013. <http://www.who.int/features/factfiles/breast-feeding.pdf>. (Erişim tarihi:16.06.2023).
- World Health Organization (2018). WHO recommendations: Induction of labour at or beyond term. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241550413>
- Yavaş Çelik, M., & Öztürk Çopur, E. (2023). Pandemi döneminde doğum yapan annelerde maternal bağlanma ve COVID-19 korkusu arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 10(2), 102-112. <https://doi.org/10.31125/hunhemsire.1333824>
- Yenal, K., & Okumuş, H. (2003). LATCH Emzirme tanılama ölçeğinin güvenirliliğini inceleyen bir çalışma. *HEMAR-G Dergisi*, 5(1), 38-44. <http://hemarge.org.tr/ckfinder/userfiles/files/2003/2003-vol5-sayil-76.pdf>
- Yeyđel Özcan, Ç., & Aluş Tokat, M. (2015).Vajinal doğumda verilen oksitosin indüksiyonun emzirmeye etkisi: Literatür incelemesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 12(3), 170-174. doi:10.5222/HEAD.2015.170